

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o „Preporuci za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja”

(COM(2015) 692 završna verzija)

(2016/C 177/07)

Izvjestitelj: Michael IKRATH

Suizvjestiteljica: Anne DEMELENNE

Dana 22. prosinca 2015., sukladno članku 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europska komisija odlučila je savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o:

„Preporuci za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja”

(COM(2015) 692 završna verzija).

Stručna skupina za ekonomsku i monetarnu uniju te ekonomsku i socijalnu koheziju, zadužena za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojila 3. ožujka 2016.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na 515. plenarnom zasjedanju održanom 16. i 17. ožujka 2016. (sjednica od 17. ožujka 2016.), sa 201 glasom za, 3 protiv i 6 suzdržanih.

1. Zaključci i preporuke

1.1. EGSO u načelu pozdravlja utvrđivanje prioritetnih gospodarskih programa za poticanje rasta u državama europodručja na početku europskog semestra. Ipak, Odbor žali što nije zatraženo mišljenje civilnog društva, a posebice socijalnih partnera, u pogledu oblikovanja programa i nacionalnih postupaka europskog semestra.

1.2. EGSO smatra da se tim preporukama postojeći jaz između država europodručja i drugih država članica nipošto ne bi smio povećati, nego bi se trebao smanjiti. Naime, cilj je dugoročno pratiti razvoj eura tako da postane zajednička valuta svih država članica.

1.3. EGSO prepoznaje značaj koji dokument Komisije ima za produblјivanje ekonomske i monetarne unije (EMU). Kao što je već istaknuo u prethodnim mišljenjima⁽¹⁾, Odbor snažno podržava daljnje jačanje i dovršenje ekonomske i monetarne unije. Države članice bi, kako pojedinačnim tako i zajedničkim djelovanjem, trebale poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurale veću konvergenciju i integraciju, posebice na području gospodarstva. To bi se trebalo odvijati usporedno s nastojanjima da se u europodručju uspostavi fiskalna unija (uključujući i poseban proračun), socijalna unija te jedinstveno vanjsko predstavništvo u međunarodnim financijskim institucijama.

1.4. EGSO uvida političku potrebu da se europodručju osigura čvrst politički i institucionalni temelj, što od osnivanja monetarne unije još nije učinjeno⁽²⁾. Potrebno je pohvaliti pojedinačne inicijative kao što je stvaranje bankarske unije ili unije tržišta kapitala, no one ne zamjenjuju potrebnu čvrstu strukturu.

1.5. Očito je, nadalje, da se nedavnim programima ulaganja u otvaranje novih radnih mjesta nisu u dovoljnoj mjeri postigli predviđeni ciljevi. Kako bi se potaknuli ponovni rast i zapošljavanje, potreban je skup politika koji obuhvaća financijsku, poreznu, proračunsku, gospodarsku i socijalnu politiku. Za razliku od preporuka Komisije, središte fiskalne politike trebalo bi biti više ekspanzivne, a ne neutralne prirode.

⁽¹⁾ Vidjeti mišljenja EGSO-a „Dovršenje EMU-a – iduće europsko zakonodavno razdoblje”(SL C 451, 16.12.2014., str. 10.) i „Dovršenje EMU-a: politički stup”(SL C 332, 8.10.2015., str. 8.).

⁽²⁾ *Ibid.*

1.6. EGSO smatra da neutralni smjer fiskalne politike, iako poželjan za nastavak fiskalne štednje, u trenutnim okolnostima nije primjeren. Budući da recesija dovodi do nižeg potencijala rasta, fiskalnim politikama u europodručju mora se učiniti više nego obično kako bi se potaknulo gospodarstvo europodručja u cjelini. Rizik od pregrijavanja gospodarstva trenutno je mnogo niži od rizika daljnje niske inflacije ili deflacije. EGSO stoga preporučuje fiskalne poticaje usmjerene na javna ulaganja, čime bi se kratkoročno ojačala potražnja, ali bi se također dugoročno povećao potencijal rasta.

1.7. Pored toga, EGSO se zalaže za smanjenje oporezivanja rada, pod uvjetom da to ne ugrožava financijsku održivost već oslabljenog sustava socijalne zaštite. Odbor podsjeća da bi moderni sustavi socijalne zaštite trebali počivati na načelima solidarnosti i jednakih mogućnosti, a ne samo na promicanju zapošljivosti. Nadalje, posljedice robotike i digitalizacije, koje će izazvati velike promjene na tržištu rada te će vjerojatno utjecati i na porezne prihode, morat će se uzeti u obzir na razini proračuna.

1.8. EGSO pozdravlja činjenicu da je ponovno razmotren koncept fleksibilnosti, no ugovori na određeno vrijeme trebali bi, u idealnom slučaju, rezultirati prelaskom na ugovore na neodređeno vrijeme, a ne nesigurnim radnim mjestima. U cilju borbe protiv sve većih socijalnih nejednakosti potrebno je stvarati nova radna mjesta, uz naglasak na kvaliteti rada. Istodobno potencijal ekonomije dijeljenja (eng. *sharing economy*) treba iskoristiti a ne oslabiti, te treba uvesti nove oblike zapošljavanja i rada za dobrobit društva, pri čemu se ne smiju ugroziti prava radnika i sustavi socijalne zaštite.

1.9. Posljednjih je osam godina rast u europodručju bio slab zbog slabe potražnje, a ne zbog slabe ponude. Prilagodba tržišta rada bila je neuravnotežena i asimetrična s obzirom na to da se uglavnom temeljila na smanjenju nominalnih i stvarnih plaća i jediničnih troškova rada u državama članicama koje su najviše pogođene krizom. Iz tog razloga EGSO zaključuje da se *isključivo* strukturnim reformama, čiji je cilj poboljšanje ponude gospodarstava, a time i poticanje ulaganja i rasta, ne može riješiti problem slabog oporavka. Prednost bi, u najmanju ruku, trebalo dati strukturnim reformama koje bi kratkoročno mogle imati pozitivne učinke na potražnju, čak i u okviru kreditnih ograničenja za kućanstva i poduzeća.

1.10. EGSO također poziva na usklađivanje napora usmjerenih na stvaranje pogodnijeg okruženja za poslovanje malih i srednjih poduzeća (99 % poduzeća u EU-u i otprilike 60 % radnika ili oko 65 milijuna ljudi) boljim propisima i dosljednim smanjenjem birokracije te jamčenjem dostatnih i odgovarajućih financijskih sredstava („Pristup financiranju”) ⁽³⁾, kao i sustavnim olakšavanjem izvoza na tržišta izvan Europske unije. Time se stvara poslovni okvir za ulaganja u rast i radna mjesta.

1.11. EGSO pozdravlja inicijative za financiranje MSP-ova u okviru unije tržišta kapitala. Međutim, postoji posebna potreba za pružanjem novih mogućnosti financiranja za mikropoduzeća i novoosnovana poduzeća, kao što su početni kapital, poduzetnički kapital, skupno ulaganje i financiranje te inovativni oblici poput privatnog kapitala. U tom kontekstu EGSO ističe potrebu za planiranim osnivanjem europskog fonda poduzetničkog kapitala. Potrebno je izvršiti hitnu procjenu kako bi se utvrdile mogućnosti koje novi modeli bankarstva ⁽⁴⁾ nude za financiranje poduzeća u EU-u.

2. Kontekst

2.1. Na temelju izvješća petorice predsjednika pod naslovom „Dovršetak europske ekonomske i monetarne unije” u europski je semestar uveden novi pristup za jače povezivanje europodručja i nacionalnih razina. Komisija je, zajedno s Godišnjim pregledom rasta za 2016., u studenome po prvi puta objavila preporuku za europodručje kako bi se europodručje i nacionalne dimenzije gospodarskog upravljanja EU-a bolje povezali.

⁽³⁾ Vidjeti mišljenje EGSO-a „Akcijski plan za uniju tržišta kapitala” (SL C 133, 14.4.2016., str. 17.).

⁽⁴⁾ Vidjeti npr. napomene u prethodnim mišljenjima EGSO-a „Strukture financiranja malih i srednjih poduzeća u kontekstu trenutne financijske situacije” (SL C 48, 15.2.2011., str. 33.) i „Akcijski plan za poboljšanje pristupa financiranju za mala i srednja poduzeća” (SL C 351, 15.11.2012., str. 45.) koje se tiču islamskog bankarstva.

2.2. Cilj je pružiti priliku za raspravu i preporuke o europodručju prije rasprava o pojedinim zemljama, tako da se zajednički izazovi u potpunosti uključe u mjere za pojedine zemlje. To je važna promjena u usporedbi s prethodnim ciklusima europskog semestra kada su preporuke za europodručje bile predložene krajem semestra, zajedno s preporukama za pojedine zemlje.

2.3. Komisija je predstavila četiri preporuke o ekonomskoj politici europodručja:

- provoditi politike kojima se podupire oporavak, potiče konvergencija, pospješuje uklanjanje makroekonomskih neravnoteža i poboljšava sposobnost prilagodbe,
- provesti reforme koje kombiniraju fleksibilne i pouzdane ugovore o radu, sveobuhvatne strategije cjeloživotnog učenja, učinkovite politike za pomoć nezaposlenima u povratku na tržište rada, moderne sustave socijalne zaštite i otvorena i konkurentna tržišta proizvoda i usluga. Radi poticanja zapošljavanja, proračunski neutralnim mjerama smanjiti porezno opterećenje na rad, prije svega za osobe s niskim dohotkom,
- u 2016. zadržati planirani, uglavnom neutralan smjer fiskalne politike. Kada je riječ o 2017., smanjiti razinu javnog duga radi obnove fiskalnih rezervi i pritom izbjegavati procikličnost, uz potpuno poštovanje Pakta o stabilnosti i rastu, i
- omogućiti postupno smanjenje loših bankovnih kredita i poboljšati postupke u slučaju insolventnosti za poduzeća i kućanstva.

3. Opće napomene

3.1. Nacrt preporuka za europodručje prvi je puta objavljen na početku ciklusa europskog semestra zajedno s Godišnjim pregledom rasta, Izvješćem o mehanizmu upozoravanja i Nacrtom zajedničkog izvješća o zapošljavanju. EGSO se slaže da taj novi postupak može pomoći da se pri izradi nacionalnih politika predstavljenih u programima stabilnosti i nacionalnim programima reformi bolje uzmu u obzir razmatranja o cijelom europodručju.

3.2. EGSO žali što nije zatraženo mišljenje socijalnih partnera i civilnog društva u vezi s oblikovanjem nacrta preporuka za gospodarstvo europodručja i što nacionalni postupci još nisu prilagođeni novom postupku europskog semestra. U okviru europskog semestra socijalni dijalog može biti pokretač uspješnih, održivih i uključivih gospodarskih reformi, reformi na području zapošljavanja i socijalnih reformi. Socijalni partneri na svim razinama trebali bi s relevantnim javnim vlastima postići dogovor s ciljem istinskog, pravovremenog i smislenog sudjelovanja u europskom semestru. Pored toga, EGSO ubuduće preporučuje kontinuiranu i blisku suradnju između stručne skupine ECO (EGSO) i odbora ECON (Europski parlament).

3.3. EGSO podupire usmjerenost svih država članica europodručja na koordinirani pristup, i to u monetarnim i fiskalnim politikama te strukturnim politikama u vezi s ponudom. Nadalje, EGSO smatra da bi strukturne reforme trebale biti usmjerene na političke mjere kako bi se gospodarski oporavak mogao kratkoročno poduprijeti. Kada je riječ o fleksibilnosti tržišta rada, to ne bi, kao prijašnjih godina, trebalo rezultirati gubitkom kupovne moći radne snage, tako da domaća potražnja kao ključni pokretač rasta ne bude ugrožena. To znači da se tržišno natjecanje mora temeljiti na povećanju kvalitete, dok se rast produktivnosti mora temeljiti na inovacijama, a ne na niskim cijenama i plaćama.

3.4. Iako EGSO uviđa goleme izazove daljnjeg jačanja i razvoja eura, što je trenutačno potrebno i bit će potrebno u bliskoj budućnosti kako bi se zajamčila trajna zaštita eura i europodručja, smatra da su poželjni sljedeći ciljevi:

- uspostava jedinstvenog vanjskog predstavništva europodručja na međunarodnim forumima (Međunarodni monetarni fond, OECD itd.)⁽⁵⁾,

⁽⁵⁾ Vidjeti mišljenje EGSO-a „Vanjsko predstavljanje europodručja” (vidjeti str. 16. ovog Službenog lista).

- uspostava europske fiskalne unije,

- uspostava socijalne unije, što bi značilo da Komisija, Vijeće i Parlament moraju još više uključiti socijalne partnere u sve zakonodavne inicijative.

3.5. Imajući u vidu reviziju tijekom provedbe višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2014.–2020. i pripremu analize u pogledu VFO-a za razdoblje nakon 2020., EGSO smatra da europodručje mora imati poseban proračun koji bi: 1. omogućio privremen, ali značajan prijenos sredstava u slučaju regionalnih šokova; 2. pridonio sprečavanju ozbiljnih recesija na cijelom području; 3. osigurao financijsku stabilnost. Nadalje, europodručje mora – kao prvi korak prema uspostavi gospodarske vlade – imati vlastitog ministra financija koji bi upravljao posebnim sustavom vlastitih sredstava utemeljenim na načelima jednostavnosti, transparentnosti, jednakosti i demokratske odgovornosti.

4. Posebne napomene

4.1. Makroekonomske neravnoteže

4.1.1. EGSO se slaže s Komisijom da države članice trebaju nastaviti provoditi strukturne reforme u skladu sa specifičnim okolnostima svake zemlje kako bi pospješile konvergenciju i olakšale ispravljanje makroekonomskih neravnoteža. Ipak, mora postojati ravnoteža između strukturnih reformi i ulaganja u proizvodne aktivnosti koje doprinose stvaranju radnih mjesta.

4.1.2. EGSO pozdravlja preporuku Europske komisije koju bi države članice s velikim suficitom tekućeg računa trebale provesti u okviru prioritetnih mjera kojima se prekomjerna štednja usmjerava prema domaćem gospodarstvu i time potiču domaća ulaganja. Međutim, takve mjere ne bi smjele biti ograničene na ponudu (primjerice, reforme na tržištima proizvoda), nego bi trebale uključivati odlučnije vladine inicijative na području javnih ulaganja, poput Junckerova plana ⁽⁶⁾.

4.1.3. EGSO smatra da bi državne potpore trebalo prvenstveno namijeniti inovativnim MSP-ovima. Kako bi se toj kategoriji poduzeća olakšao pristup financiranju, država je, s jedne strane, odgovorna za dodjelu financijskih sredstava kojima bi se dao poticaj i, s druge strane, za jamčenje sustava javnih garancija i jamstava. Odgovarajuća interakcija između države, MSP-ova i sveučilišta i znanstvenih institucija važan je element sustava ulaganja.

4.1.4. EGSO naglašava činjenicu da je izvoz ključan pokretač rasta za MSP-ove u europodručju. Uz povoljan tečaj eura i dolara zbog monetarne politike ESB-a, sporazumi o slobodnoj trgovini ključni su za povećanje izvoza. Iako EGSO podupire trenutačnu usmjerenost na pregovore o Transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja, on također preporučuje sklapanje sporazuma kojim bi se europskim poduzećima olakšao pristup tržištu pri trgovini s tržištima u sponu koja bilježe visok rast. Važno je zajamčiti zaštitu ljudskih prava i standarda Međunarodne organizacije rada, prava potrošača i pravila u pogledu zaštite okoliša koja se primjenjuju unutar EU-a.

4.2. Tržišta rada, proizvoda i usluga

4.2.1. EGSO napominje da se, iako se prema izvješću Europske komisije tržište rada i dalje postupno poboljšava, ne spominje činjenica da je stopa zaposlenosti u europodručju 2015., kada je iznosila 68,9 %, i dalje bila znatno niža u odnosu na glavnu ciljnu vrijednost strategije Europa 2020. od 75 %. EGSO primjećuje da se, prema dokazima koje su dostavile službe Europske komisije (baza podataka LABREF), čini da ne postoji pozitivan odnos između broja reformi tržišta rada provedenih u bilo kojoj fazi (prije ili poslije krize) i učinkovitosti tržišta rada država članica ⁽⁷⁾.

⁽⁶⁾ OFCE, ECLM, IMK, AK-Wien, INE-GSEE (2015.), Neovisni godišnji pregled rasta za 2016., Pariz.

⁽⁷⁾ ESI/EKS (2015.), Benchmarking Working Europe 2015., Bruxelles, ESI, str. 26.

4.2.2. Strukturnim reformama na tržištu rada moraju se poticati socijalna ulaganja, odnosno mjere kojima se podupire stalno osposobljavanje zaposlenih i nezaposlenih radnika i jamči poticanje njihove financijske sigurnosti, posebno financijske sigurnosti nezaposlenih osoba. Nadalje, EGSO podupire smanjenje oporezivanja rada, pod uvjetom da se ono nadoknadi drugim izvorima javnih prihoda. Srednjoročno gledano, veće sudjelovanje na tržištu rada također može doprinijeti tom procesu.

4.2.3. Kako bi se riješio problem europske konkurentnosti i održivosti, EGSO preporučuje uspostavu holdinškog društva u digitalnom sektoru, po uzoru na vrlo uspješnu kompaniju Airbus Group. Ta multinacionalna suradnja obuhvaća više podružnica iz različitih država članica EU-a te je jedan od ključnih aktera europskog gospodarstva i industrije.

4.2.4. Digitalna nadmoć SAD-a već predstavlja novi oblik globalne nadmoći. Posebno značajni učinci vidljivi su u financijskom sektoru, u kojemu su velike američke investicijske banke već stvorile najjače veze u pogledu kapitala s inovativnim poduzećima financijskih tehnologija, koja pak ugrožavaju europski model klasičnih maloprodajnih banaka („dosadne banke”) i uspješno se mogu natjecati s njima u njihovim ključnim funkcijama.

4.2.5. Za oblikovanje i detaljnu razradu usporedivog modela europskog holdinškog društva u digitalnom sektoru EGSO predlaže kratkoročnu uspostavu interdisciplinarnih projektne skupine. Ta bi skupina trebala uključivati predstavnike Komisije (povjerenika OETTINGERA) i Parlamenta EU-a (Odbor ITRE) te bi njome trebalo upravljati u suradnji s EGSO-om. Kada je riječ o financiranju, važno je od početka obratiti pozornost na usklađenost s Junckerovim planom ulaganja. Snažni će se poticaj za rast i nova radna mjesta stvoriti bliskom suradnjom između nadležnih jedinica holdinškog društva u digitalnom sektoru i samih MSP-ova.

4.3. Fiskalne politike

4.3.1. EGSO pozdravlja činjenicu da Europska komisija pri izradi smjernica za nacionalne fiskalne politike naglasak stavlja na sagledavanje fiskalne politike europodručja kao cjeline. Ipak, ne dovodeći u pitanje neovisnost ESB-a, EGSO uočava značajan izostanak analize razvoja u izradi monetarne politike europodručja pri ocjenjivanju prikladnosti neutralnog smjera fiskalne politike. To je u najmanju ruku neobično, s obzirom na to da su članovi Upravnog vijeća ESB-a u nekoliko navrata i javno upućivali na fiskalne politike europodručja⁽⁸⁾.

4.3.2. To je zabrinjavajuć propust ako se uzme u obzir da se europodručje trenutačno nalazi u situaciji u kojoj je mogućnost da se monetarnom politikom potakne potražnja ozbiljno ograničena. Potražnja je toliko dugo slaba da je inflacija (čak i ako se izuzmu cijene nafte) mnogo niža od ciljane vrijednosti ESB-a od 2 %, dok su ključne kamatne stope ESB-a skoro jednake nuli, čime se onemogućuju daljnja znatna smanjenja. Gospodarstvo europodručja nalazi se u takozvanoj „zamci likvidnosti” te postoji rizik da upadne u „zamku deflacije” ako inflacija ubrzo ne poraste. Ako bi se to dogodilo, gospodarstvo europodručja i dalje bi stagniralo dugi niz godina, čime bi se s vremenom ugrozila politička održivost eura.

4.3.3. Čini se da se neuobičajenom politikom kvantitativnog olakšanja koju ESB ozbiljno provodi od početka 2015. nije ništa znatno promijenilo⁽⁹⁾ u poticanju potražnje. U takvim okolnostima i s obzirom na postojanje prethodno spomenutog fenomena „histereze” (u kojemu recesija dovodi do nižeg potencijala rasta), fiskalnim politikama u europodručju mora se učiniti više nego obično kako bi se potaknulo gospodarstvo europodručja u cjelini⁽¹⁰⁾. Uzimajući u obzir ograničenja fiskalne politike u državama članicama na jugu europodručja, fiskalne politike u državama članicama s inflacijom nižom od ciljane vrijednosti, niskim troškovima javnog zaduživanja, relativno niskim omjerom javnog duga/BDP-a i suficitom tekućeg računa trebale bi se proširiti kako bi se potaknuo rast inflacije na stopu iznad ciljane vrijednosti ESB-a od 2 % tako da se prosječna stopa inflacije u europodručju može ponovno ubrzati ne bi li dosegla ciljnu vrijednost. Rizik od pregrijavanja gospodarstva trenutačno je mnogo niži od rizika daljnje niske inflacije ili deflacije.

⁽⁸⁾ Najistaknutiji primjer bio je govor „Nezaposlenost u europodručju” predsjednika Marija Draghija u Jackson Holeu u kolovozu 2014. (<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2014/html/sp140822.en.html>).

⁽⁹⁾ <http://epthinktank.eu/2015/12/10/the-ecbs-quantitative-easing-early-results-and-possible-risks/>.

⁽¹⁰⁾ Theodoropoulou S. (2015.), *How to avert the risk of deflation in Europe: rethinking the policy mix and European economic governance* („Kako spriječiti rizik od deflacije u Europi: ponovno definiranje skupa politika i europskoga gospodarskog upravljanja”), Bruxelles, ESI.

4.3.4. Međutim, s obzirom na zabrinutost oko održivosti javnog duga u kontekstu demografskog razvoja, ekspanzivne fiskalne politike, pogotovo u državama članicama s velikim suficitom tekućeg računa, mogu se i trebaju proširivati povećanjem izdataka za javna ulaganja. Fiskalnim poticajem usmjerenim na javna ulaganja kratkoročno bi se ojačala potražnja, ali bi se također dugoročno povećao potencijal rasta. Takva javna ulaganja mogla bi biti usmjerena ne samo na infrastrukturu nego i na politiku obrazovanja i stjecanja vještina („socijalna ulaganja”).

4.4. *Financijski sektor*

4.4.1. EGSO poziva na izradu europskog zakona o insolventnosti kako bi se, s jedne strane, kućanstvima pružila mogućnost oprosta duga te, s druge strane, novoosnovanim poduzećima olakšalo suočavanje s poslovnim neuspjehom. Na taj će način kupovna moć kućanstava biti veća, a novoosnovana poduzeća bit će ohrabrena.

4.4.2. Činjenica da u bankama europodručja trenutačno postoji otprilike 900 milijardi EUR loših kredita predstavlja ozbiljan problem koji još nije riješen. Samo njihovim smanjenjem banke će moći proširiti davanje kredita na poduzeća i kućanstva, povećavajući time učinkovitost nedovoljno stroge monetarne politike ESB-a kako bi se povećali izgledi za rast i učvrstilo povjerenje u tržište. Od relevantnih političkih i regulatornih institucija europodručja trebalo bi zatražiti podnošenje odgovarajućih prijedloga u vezi s tim pitanjem.

4.4.3. Kao jedan od središnjih ciljeva proizašlih iz financijske krize bio je konsenzus o znatnom smanjenju državnih rizika na bilancama europskih banaka. Trenutačno stanje većine banaka pokazuje da su se državni rizici znatno povećali. EGSO naglašava da bi prvi prioritet trebalo biti smanjenje tih državnih rizika na bilancama kako bi se zajamčila buduća stabilnost bankarskog i financijskog sektora, imajući također u vidu nedavni prijedlog za uspostavu europskog sustava osiguranja depozita (EDIS) ⁽¹¹⁾.

4.4.4. EGSO napominje da se za ostvarenje bilo kakvog pozitivnog učinka na potražnju kućanstva i poduzeća ne bi trebala ograničiti likvidnošću. Ponovnom uspostavom pozitivnih kreditnih tokova potaknula bi se potražnja, ali bi se također povećala učinkovitost monetarne politike ESB-a u povećanju izgleda za rast i učvrstilo povjerenje u tržište. Od relevantnih političkih i regulatornih institucija europodručja trebalo bi zatražiti podnošenje odgovarajućih prijedloga u vezi s tim pitanjem.

4.4.5. Nadalje, EGSO poziva na izradu plana reforme i traži da regulatorna tijela stave veći naglasak na povećanje transparentnosti i nadzor nebankovnih institucija ili usporednih bankovnih institucija kako bi se na održiv način osigurala stabilnost financijskih sustava i obnovila njihova funkcija za realno gospodarstvo, posebice na području sekuritizacije ⁽¹²⁾. Trebalo bi zajamčiti da fondovi za ograničavanje rizika (eng. *hedge funds*) i financijske institucije kojima je cilj maksimiziranje prihoda („lešinarski fondovi”) vrijednosne papire ne upotrebljavaju kao instrumente za špekulativna ulaganja.

4.4.6. Budući da je financijska kriza uvelike bila uzrokovana špekulativnim aktivnostima investicijskih banaka, špekulativne bankarske aktivnosti i dalje su latentna prijetnja stabilnosti financijskog tržišta. I dalje nije detaljno ispitano kako uspijeva doći do vrlo špekulativnih aktivnosti trgovanja kao što je visokofrekventno trgovanje ako je cilj ostvariti stabilnija tržišta na svjetskoj razini pa je stoga potrebno strogo odijeliti prakse niskorizičnog ulaganja i davanje zajmova od visokorizičnih aktivnosti investicijskog bankarstva. U tu svrhu već postoji nekoliko modela kao što su Vickersov model i Volckerovo pravilo. EGSO preporučuje uspostavu Glass-Steagallovog zakona u Europskoj uniji, s obzirom na to da druga financijska tržišta (primjerice SAD i zemlje BRICS-a) razmatraju ponovno uvođenje tog zakona kako bi povećale stabilnost bankarskog sektora. Time bi se izbjegli rizici za štediše i porezne obveznike.

Bruxelles, 17. ožujka 2016.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

⁽¹¹⁾ Vidjeti mišljenje EGSO-a „Europski sustav osiguranja depozita” (vidjeti str. 21. ovog Službenog lista).

⁽¹²⁾ Mišljenje EGSO-a o zakonskom okviru za sekuritizaciju (SL C 82 od 3.3.2016., str. 1.).